

GÜLNARƏ QURBANOVA
ADU

Mingəçevir, Dilarə Əliyeva 21mirzoyeva_86@mail.ru

İNGİLİS DİLİNDƏ GƏNCLƏRİN İSTİFADƏ ETDİKLƏRİ SLƏNQLƏRİN LEKSİK- SEMANTİK QRUPLARI

Xülasə

Slənq sosial və ya peşə qrupların dili olub ədəbi dilə zidd olan və danışq dilində işlənən sözləri, ədəbi dil normasına uyğun olmayan danışq dilinin bir variantıdır. Slənqlərin leksik tərkibindən danışarkən qeyd etmək lazımdır ki, slənq daimi inkişaf edən dinamik sistem yaradır. Slənqlər sistemində işlədilən slənq tez bir zamanda ya yeni slənqlə əvəz olunur, ya da istifadədən çıxır unudulur. Gənclərin istifadə etdikləri slənqləri araşdırmaq məhz bu səbəbə görə bir az çətinlikdir, belə ki, gənclərin istifadə etdikləri slənqlər qısa müddət ərzində yaranır və tez bir zamanda istifadədən çıxır. Lakin bəzi slənqlər vardır ki, onlar onilliklərlə dil sistemində işlənir. Bu çətinliklərə baxmayaraq, gənclərin istifadə etdikləri slənqlərin təxmini lüğətlərini hazırlamaq mümkündür. Hər bir slənqin izahı həmin ölkənin gənclərinin mentalitet anlayışını anlamağa imkan verir. Slənq dilin dinamik və ayrılmaz sistemidir. Bundan əlavə, slənq gənclərin özünü ifadə etmək üsuludur. Nəinki müasir dövrümüzün gəncləri, həmçinin əvvəlki dövrlərin gəncləri də slənqlərdən istifadə etmişlər. İnternetin inkişafı, kompyuter texnologiyalarının gündəlik həyatımıza daxil olması müasir slənqlərin çoxalmasına səbəb oldu. Slənqlərin yaranmasının digər səbəbi isə dilin lüğət tərkibinin zəif olmasıdır. Yeniyetmələr slənqlərin köməyi ilə öz yaşlıları ilə ünsiyyət qurur və özlərindən yaşca böyüklər arasında dil baryeri qururlar. Slənqlərin semantik xüsusiyyətlərinə əsasən gənclərin istifadə etdikləri slənqlər 16 semantik qruplara ayrılır: “insan”, “pul”, “narkotik”, “cinsi”, “problemlər”, “geyim”, “avtomobil”, “yemək”, “dələduzluq”, “avaraçılıq”, “ölüm”, “sevgi”, “dostluq”, “şənliklər”, polis”. Qeyd etmək lazımdır ki, bu semantik qruplar özləri də yarımqruplara ayrılır. Gənclər tərəfindən istifadə olunan slənqlərin araşdırılan bu leksik- semantik qrupları tərkibində ən çox sayda slənqlər olan qruplardır. Ən az slənq isə bu semantik qruplara aiddir: “problemlər”, “geyim”, “avtomobil”, “yemək”, “fırıldaqcılıq”, işsizlik”, “ölüm”, “məhəbbət”, “dostluq”, “şənliklər”, “polis”. Beləliklə, slənqlərin paradiqmatik mənalının ümumi xüsusiyyətlərinə görə gənclərin işlətdikləri slənqləri 16 semantik qrupa ayrılır. Bu semantik qruplar isə yarımqruplara ayrılır. Bu qruplara aid olan slənqlər gənclərin maraqlarını əks etdirir.

Açar sözlər: dilçilik, slənq, leksik- semantik qruplar, danışq dili, dilin lüğət tərkibi

Slənq- qəbul olunmuş ədəbi dil normalarından uzaq olan danışiq dilinin ekspresiv və emosional çalarlı lüğət tərkibidir. Bu termin ən çox ingilis dilində istifadə olunur. Slənqlər danışiq dilində istifadə olunan sözlərin 1/3 hissəsini təşkil edir. Slənq termininin yaranma tarixi haqqında bir sıra fərziyyələr mövcuddur. Belə bir fərziyyə var ki, “slənq” sözü “beggars’ language” və ya “rogues’ language” (həbsxana dili) ifadəsinin qısaltmasıdır. Bu ifadələrdəki birinci sözün son şəkilçisi ilə ikinci söz birləşir və ikinci sözün sonuncu hecası düşür. Dilin lüğət tərkibi ədəbi dil və ədəbi olmayan dil olaraq iki qrupa bölünür. Ədəbi olmayan dilə peşə, sənət bildirən sözlər, vulqarizmlər, jarqonizmlər və slənqlər aiddir. Peşə, sənət bildirən sözlər eyni peşə, sənət ətrafında birləşən kiçik insan qruplarının istifadə etdikləri sözlərdir. Vulqarizmlər aşağı 129ocial təbəqədən olan insanların (məbuslar, narkotik maddə satıcıları, evsiz-eşiksizlər və s) istifadə etdikləri kobud sözlərdir. Jarqonizmlər ümumi maraqlar üçün birləşən 129ocial qrupların istifadə etdikləri anlaşılmayan məxfi sözlərdir. Slənqlər dil normalarının pozulduğu sözlərdir. Slənq terminin ingilis dilindən tərcüməsi belədir: Slənq 129ocial və ya peşə qrupların dili olub ədəbi dilə zidd olan və danışiq dilində işlənən sözləri, ədəbi dil normasına uyğun olmayan danışiq dilinin bir variantıdır.

Slənqlərin araşdırılması məsələsi ilə E.Partric, V.Firman, İ.R.Qalperin, İ.V.Arnold kimi rus və ingilis dilçiləri məşğul olmuşlar. E.Partric qeyd edirdi ki, 1850-ci ilə qədər slənq anlayışı “vulqar dil” kimi başa düşülürdü, lakin XX əsrin 2-ci yarısında bu termin “danışıq dili” bildirən bir termin kimi qəbul edilməyə başlandı. İ.V.Arnoldun fikrincə isə, slənq anlayışına danışiq dilində istifadə olunan sözlər və bədii ədəbiyyatda işlənən kobud, məzəli və ya emosional mənə çaları olan sözlər aiddir.

İ.R.Qalperin “Slənq” termini haqqında” məqaləsində slənqləri qeyri-müəyyən xüsusiyyətlərinə əsaslanaraq onların mövcud olmasını inkar edir. O belə hesab edirdi ki, slənqlər leksika və frazeologiyanın elə bir layıdır ki, canlı danışiq dilində danışiq neologizmləri kimi yaranır və asanlıqla hamı tərəfindən qəbul edilmiş ədəbi danışiq dilinə keçə bilirlər. Qalperin slənq anlayışını ayrı və müstəqil kateqoriya kimi qəbul etmədi. O təklif edirdi ki, slənq ingilis sözü olan jarqon sözünə sinonim kimi işlənsin. Məşhur dilçi İ.R.Qalperin slənq haqqında söyləmişdir ki, slənq termini dedikdə asanlıqla hamı tərəfindən başa düşülən, ədəbi danışiq dilinə keçə bilən və canlı danışiq dilində istifadə olunan dilin lüğət tərkibidir. [3]

Müxtəlif lüğətlərdə eyni bir sözün həm slənq, həm də loru söz kimi göstərildiyinə görə İ.R.Qalperin slənqi ayrı bir kateqoriya kimi öyrənilməsinin əleyhinə idi və slənq terminin “jarqon” sözünə sinonim kimi işlədilməsini təklif edirdi.

Slənqlər çox ifadəli, bəzən istehzal, gündəlik həyatda istifadə olunan sözlərdir. Slənqlər ayrı-ayrı 129ocial qrupların nümayəndələrinin lüğət tərkibində yaranmış, bu 129ocial qrupların məşğuliyyətini əks etdirən sözlər və frazeoloji birləşmələrdir. Slənqlər əsasən 14-15 yaşlarından 24-25 yaşlarına qədər olan gənclərə aid olan emosional çalara malik olan lüğət tərkibidir. Hamı tərəfindən istifadə olunan bu sözlər öz emosionallığını qoruyub saxlayır. Gənclərin özünəməxsus aləmi var. Sırr deyil ki, hər bir yeniyetmə fikirlərini ifadə etmək tərzinə görə seçilmək istəyir. Bu yaş həddinə aid olan yeniyetmə

lər emosiyalarının dayanıqsızlığı, hamı kimi olmaq istəməmələri ilə digər yaş qruplarından fərqlənmək və öz düşüncələrini fərqli şəkildə çatdırmaq istəyirlər. Gənclərin istifadə etdikləri slənqlərin yaranmasının səbəbi məhz budur.

Slənqlərin leksik tərkibindən danışarkən qeyd etmək lazımdır ki, slənq daimi inkişaf edən dinamik sistem yaradır. Slənqlər sistemində işlədilən slənq tez bir zamanda ya yeni slənqlə əvəz olunur, ya da istifadədən çıxır unudulur. Gənclərin istifadə etdikləri slənqləri araşdırmaq məhz bu səbəbə görə bir az çətinidir, belə ki, gənclərin istifadə etdikləri slənqlər qısa müddət ərzində yaranır və tez bir zamanda istifadədən çıxır. Lakin bəzi slənqlər vardır ki, onlar onilliklərlə dil sistemində işlənir. Bu çətinliklərə baxmayaraq, gənclərin istifadə etdikləri slənqlərin təxmini lüğətlərini hazırlamaq mümkündür. Hər bir slənqin izahı həmin ölkənin gənclərinin mentalitet anlayışını anlamağa imkan verir. [4] Slənq dilin dinamik və ayrılmaz sistemidir. Bundan əlavə, slənq gənclərin özünü ifadə etmək üsuludur. Nəinki müasir dövrümüzün gəncləri, həmçinin əvvəlki dövrlərin gəncləri də slənqlərdən istifadə etmişlər. İnternetin inkişafı, kompyuter texnologiyalarının gündəlik həyatımıza daxil olması müasir slənqlərin çoxalmasına səbəb oldu. Slənqlərin yaranmasının digər səbəbi isə dilin lüğət tərkibinin zəif olmasıdır. Yeniyetmələr slənqlərin köməyi ilə öz yaşlıları ilə ünsiyyət qurur və özlərindən yaşca böyüklər arasında dil baryeri qururlar.

Slənqlərin leksik- semantik xüsusiyyətlərinə əsasən gənclərin istifadə etdikləri slənqlər 16 semantik qruplara ayrılır: “insan”, “pul”, “narkotik”, “cinsi”, “problemlər”, “geyim”, “avtomobil”, “yemək”, “dələduzluq”, “avaraçılıq”, “ölüm”, “sevgi”, “dostluq”, “şənliklər”, polis”. Qeyd etmək lazımdır ki, bu semantik qruplar özləri də yarımqruplara ayrılır. “İnsan” semantik qrup aşağıdakı yarımqruplara ayrılır: “bədən üzvləri”, “cinsiyyət”, müsbət və mənfi xüsusiyyətlər”, “peşələr”.

“Bədən üzvləri” yarımqrupunu araşdırarkən belə məlum olur ki, ən çox slənq bu yarımqrupa aiddir: *mədə- basket, cinsiyyət orqanı- banana, cock, dick, gun, hammer, meat, pipe, prick, schlong, stick, tube və s.; qadın sinəsi- boobs, globes, hangars, headlights, humps, knockers, lollies, milkers, tits və s.; arxa- behind, booty, cheeks, keyster, moneymaker, pooper, seat, tush və s. ; baş- brain box, coco, napper, noodle, nut, pimple, thinker; yumruq- bunch of fives; ağız- cakehole, yap; dişlər- chewers, chompers; üz- map, pan, mug, puss; biğ- mouser; çeçələ barmaq- pinky; sızanaq- plukes, zits; ayaqlar- puppies; ağıl- smarts, upstairs; ürək- ticker. Məsələn,*

I'm going to drill a bloody big hole in your brainbox.- Mən sənin başında böyük qanlı dəlik açacam. [9,78]

Shut your cakehole!- Ağzımı yum [5,45]

The forty-three-year-old woman went on and on about eating dinner and having the chompers suddenly fall half out- 46 yaşlı qadın nahar etməyə davam etdi, qəflətən dişləri töküldü. [7,38]

Gənclərin istifadə etdikləri slənqləri araşdırarkən məlum olur ki, cinsiyyət üzvlərinin sinonim slənqlərin sayı daha çoxdur. Bunun səbəbi isə odur ki, gənclər cinsi həyatla daha çox maraqlanırlar.

I simply idolize girls like you who have feline eyes, auburn hair, sensuous lips, huge knockers- Mən sadəcə olaraq pişik kimi gözləri, şabalıdı saçı, hissiyatlı dodaqları, iri sinəsi olan qızlara pərəstiş edirəm. [6, 65]

“Cinsiyyət” adlanan leksik- semantik yarımqrupa qadın və kişi cinsinə aid slənglər aiddir. “Qız, qadın” cinsinə aid olan slənglər bunlardır: *biddy, bimbo, chick, doll, mama (mami, momma, mummy), tootsie, whatshername* və s. Bu slənglərin sayı iyirmi üçdür. Məsələn, *He must have been tripping or something when he thought he was in love with whatshername.- O ona aşıq olduğunu düşünəndə büdrədi və ya buna bənzər nəşə oldu. [15,5]* Kişi cinsinə aid olan slənglər bunlardır: *blade, bloke, buster, chap, cookie, cove, daddy, dude, fella (fellow), GQ (Gentlemen's Quarterly Magazine), hubbie, johnny, kiddo, kipper, mate, nam, nigga, (man), pal, sport, stud, SWF (single white male), yob (boy), vato*. Məsələn,

Ədəbiyyat

1. Антрушина Г.Б., Афанасьева О.В., Морозова Н.Н. Лексикология английского языка. М.: Дрофа, 2000.
2. Гальперин, И.Р. О термине «сленг»// Вопросы языкознания/И. Р. Гальперин. - 1956.-№6.-с. 1
3. A dictionary of American idioms (Ed. By Makkaï A.): Barrows, 1987
4. American slang (ed. By Chapman R. Y.): Harper and row, 1987
5. Bea Paige, Skye MacKinnon. Hell's Weeping: A reverse harem. Peryton Press, 2018, 200p
6. Bill York. Fatal Encounter. iUniverse, 2001 408p
7. Bobby Hutchinson . Straight to the Heart. Kensington Publishing Corporation, 2003, 352p
8. Demetria R. Harper, MA. God, help me, I keep falling!:The cries of of a young teenager's heart. AuthorHouse, 2011 64p
9. James F. Park. Loren Pell. Lulu.com, 2018, 158p
10. Longman Dictionary of Contemporary English. 6th edition. England: Longman, 2014.
11. Mary Frame. Imperfect Chemistry. Kindle edition, 2014, 218 p
12. Neil Cross. Captured. Open Road Media Mystery & Thriller, 2015 268 p
13. Partridge E. A dictionary of Historical slang. – London: Penguin, 1972
14. ReShonda Tate Billingsley. The Motherhood Diaries 2: Humorous and Heartwarming Musings on Motherhood. Brown Girls Publishing, 2014 222p
15. Ryan Jo Summers. It happened in the park. Satin Romance, an imprint of Melange Books, Llc; First Edition edition, 2017 118p
16. Stanley Evans. Seaweed on the street. Touch Wood Editions; Stated First Edition edition, 2010 192p

17. Terri Marie. Tides of Vengeance. CreateSpace Independent Publishing Platform; first edition, 2014 232p

G. Gurbanova

Lexico-semantic groups of English youth slang
Summary

Slang is a variant of the spoken language, whether it is the language of social or occupational groups, which is contrary to the literary language and is used in spoken language. Speaking of lexical composition of slang, it should be noted that slang creates a dynamically evolving system. Slang used in the syllabus will either be replaced by a new slider or forgotten soon. That is why it is a little difficult to investigate the slurs used by young people, as young people use slangs in a short period of time and quickly disappear. However, there are some tricks that have been used in the language system for decades. In spite of these difficulties, it is possible to make approximate dictionaries of slangs used by young people. The explanation of each slogan allows you to understand the mentality of young people in that country. Slang is a dynamic and integral system of language. In addition, skiing is a way for young people to express themselves. Not only the youth of our time, but also the youth of earlier times used slang. The development of the Internet, the introduction of computer technology into our daily lives has spurred modern slang. The other reason for the formation of slang is the poor vocabulary of the language. Teens communicate with their peers with the help of slangs and build a language barrier among older people. Based on semantic properties of slang, slangs used by young people are divided into 16 semantic groups: "human", "money", "drug", "sex", "problems", "clothing", "car", "eating", "fraud", "death", "love", "friendship", "party", "police". It should be noted that these semantic groups are also divided into subgroups. These lexical-semantic groups studied by slangs used by young people are the groups with the highest number of slangs. The least slang refers to these semantic groups: "problems", "clothing", "car", "eating", "cheating", unemployment, "death", "love", "friendship", "parties", "police" ". Thus, due to the general features of the slang paradigmatic meanings, slangs used by young people are divided into 16 semantic groups. These semantic groups are divided into subgroups. Slangs belonging to these groups represent the interests of young people.

Key words: linguistics, slang, lexico- semantic groups, spoken language, vocabulary

Г. Гурбанова

Лексико-семантические группы английского молодежного сленга

Резюме

Сленг - это вариант разговорного языка, будь то язык социальных или профессиональных групп, который противоречит литературному языку и используется в разговорной речи. Говоря о лексическом составе сленга, следует отметить, что сленг создает динамически развивающуюся систему. Используемый в программе сленг будет либо заменен новым слайдером, либо скоро будет забыт. Вот почему немного трудно исследовать пятна, используемые молодыми людьми, поскольку молодые люди используют сленг в течение короткого периода времени и быстро исчезают. Однако есть некоторые приемы, которые использовались в языковой системе десятилетиями. Несмотря на эти трудности, можно составить приблизительные словари сленга, используемого молодыми людьми. Объяснение каждого лозунга позволяет понять менталитет молодых людей в этой стране. Сленг - это динамичная и целостная система языка. Кроме того, катание на лыжах - это способ самовыражения молодежи. Не только молодежь нашего времени, но и молодежь более ранних времен использовали сленг. Развитие Интернета, внедрение компьютерных технологий в нашу повседневную жизнь стимулировало современный сленг. Другая причина образования сленга - плохой словарный запас языка. Подростки общаются со сверстниками с помощью сленга и создают языковой барьер среди пожилых людей. Основываясь на семантических свойствах сленга, сленги, используемые молодыми людьми, делятся на 16 семантических групп: «человек», «деньги», «наркотики», «секс», «проблемы», «одежда», «мАшина», «еда», «мошенничество», приключения. «Смерть», «любовь», «дружба», «вечеринка», полиция. Следует отметить, что эти семантические группы также подразделяются на подгруппы. Эти лексико-семантические группы, которые изучают сленги, используемые молодыми людьми, являются группами с наибольшим количеством сленга. Наименьший сленг относится к этим семантическим группам: «проблемы», «одежда», «машина», «еда», «обман», безработица, «смерть», «любовь», «дружба», «вечеринки», «полиция» Таким образом, из-за общих особенностей парадигматических значений сленга, используемые молодыми людьми сленги делятся на 16 семантических групп. Эти семантические группы делятся на подгруппы.

Ключевые слова: лингвистика, сленг, лексико-семантические группы, разговорный язык, состав словаря

Məqalənin redaksiyaya daxil olma tarixi:23.11.2019

Çapa hazırlınma tarixi:21.01.2020

Filologiya elmləri doktoru, professor Çingiz Qaraşarlı tərəfindən çapa tövsiyə olunmuşdur